

SUOMEN
ILMASTOPANEELI
The Finnish Climate
Change Panel

Ilmastovaikutusten arviointi lainvalmistelussa

Ari Ekroos

OTT, Talousoikeuden professori

Aalto-yliopisto

Keskeiset kehityskohteet

- Ilmastovaikutukset arvioitava horisontaalisesti kaikessa lainvalmistelutyössä
- Ilmastovaikutukset ymmärrettävä luonnonympäristöllisiä vaikutuksia laajemmaksi
- Tieto ilmastovaikutusten huomioon ottamisesta lainvalmisteluvaiheessa tulisi sisällyttää hallituksen esitykseen
- Lainsäädännön jälkiseurannan ja arviointineuvoston työtä kehitettävä

Ilmastovaikutusten systemaattinen arviointi

- Ilmastovaikutusten systemaattinen ja horisontaalinen arviointi tulisi nähdä yhtä itsestään selvänä kuin taloudellisten vaikutusten arviointikin
- Raportti osoittaa, ettei ympäristövaikutuksia ole aina mielletty lainvalmistelutyössä samalla tavoin tärkeäksi selvittää kuin taloudellisia ja viranomaisvaikutuksia
 - → ristiriita sen kanssa, että yhteiskunnan keskeisimmät haasteet liittyvät systeemiseen siirtymään fossiilisista energiasta hiilineutraaliin yhteiskuntaan
 - → ilmastonäkökulman huomioon ottamisen kaikessa sääntelyssä ja julkisten varojen käytössä on edellytys siirtymälle
- Olisi tärkeää, että hallituksen esityksistä kävisi tulevaisuudessa läpinäkyvästi ilmi, miten ilmastovaikutuksia on arvioitu tai millä perusteella jätetty arvioimatta

Ympäristö- ja ilmastovaikutukset ymmärrettävä laajasti

- Vaikutustenarvioinnissa olisi mahdollista siirtyä vaikutuslajikohtaisesta tarkastelusta huomioimaan laajemmin kokonaisvaikutukset
- Ilmastovaikutusten arviointi ei rajoitu perinteiseen ympäristö-, energia- ja ilmastosäätelyyn, vaan hyvin monen tyyppisellä säätelyllä voi olla merkittäviä ilmastovaikutuksia
- Tärkeää kehittää lainvalmistelijoiden valmiuksia hahmottaa ilmastovaikutuksia lainvalmistelussa hallinnonalasta riippumatta
 - Raportin johtopäätökset siitä, että ympäristövaikutusten selvittämisen laadussa on merkittäviä eroja hallinnonalojen välillä ovat huolestuttavia
 - Lainvalmistelijoiden keinovalikoimaa tulisi kehittää, jotta saataisiin arviointeja, joiden tietopohja olisi mahdollisimman laadukas ja arvioinnit yhtenäisempiä (esim. digitaalisuuden hyödyntäminen, valmiit rakenteet eri tarkoituksiin, eroteltuna määrällisen ja laadullisen arvioinnin tarpeet ja mahdollisuudet yms.)

Lainsäädännön jälkiseurannalla tärkeä rooli pitkäjänteisen & johdonmukaisen siirtymän varmistajana

- Suomesta puuttuu lainsäädännön vaikutusten systemaattinen jälkiseuranta
- Vihreä siirtymä tulee vaatimaan pitkäjänteistä lainsäädännöllistä työtä, jolloin olisi tärkeää seurata systemaattisesti lainsäädännön vaikutuksia ilmastönäkökulmasta
- Raportti: lainsäädännön arviointineuvosto ei ole merkittävässä määrin arvioinut ympäristövaikutuksia sisältäviä hallituksen esitysluonnoksia – tähän tarvittaisiin muutos
 - Neuvosto korostaa, että "arvioitavaksi valittujen lainsäädäntöhankkeiden valinnassa painotetaan taloudellista ja yhteiskunnallista merkittävyyttä" (s. 45)
 - Toivottavaa on, että ilmastovaikutukset tunnistettaisiin tulevaisuudessa myös arviointineuvoston toimesta yhteiskunnallisesti merkittäviksi

SUOMEN
ILMA**STOP**ANEELI
The Finnish Climate
Change Panel